

Inplanterad fisk hotar öringbestånd

Fiskerättsägare i Lögdeälven tycker att länsstyrelsen begår ett allvarligt misstag

Lögdeälvens unika öringbestånd hotas av inplanterad fisk från Bjurholms Turist AB.

Det befarar fiskerättsägare i Lögdeälven, nedströms turistanläggningen, som tycker att länsstyrelsen begått ett allvarligt misstag genom att säga ja till inplanteringen. – Kortsiktiga vinstintressen för en enskild näringsidkare har vägt tyngre än vår strävan att rädda älvens unika öring.

Det säger Torbjörn Bergh, ordförande i Lögdeälvens fiskevårdsområde, Klöse, Nordmaling, en av de tre fiskevårdsområden "fvo" som protesterar.

Klartext

Torbjörn Bergh tycker att inplanteringen tidigare i sommar föregicks av en märklig handläggning. Fiskerättsägarna längs älven fick först i efterhand komma till tals. Det skedde vid ett möte i slutet av juni när ett 20-tal fiskerättsägare från Mo-Lögdeälven och Lögdeälvens fvo i Nordmaling samt Västanfjällets fvo i Bjurholm, träffade

länsstyrelsens företrädare samt Christer Johansson, ägare till Bjurholm Turist AB. Vid mötet talades i klartext och synpunkterna var tydliga på den nonchalans som de anser ha visats mot fiskerättsägarnas strävan om en stark älvs egen öringstam.

"Märkligt"

– Tillståndet på två ton är inte betydelselöst. Ännu märkligare är det att länsstyrelsens fiskeenhet bedyrade att de utsatta öringarna var stationära och skulle hålla sig kring utsättningsplatsen. 1,5 vecka efter inplanteringen fångades nämligen en öring inom vår älvs sträcka, långt nedströms turistanläggningen.

Sedan 80-talet har Lögdeälven genom bland annat länsstyrelsens försorg varit föremål för fiskeförbättrande åtgärder. Efter några år av trevande försök i en egen fiskodling har utplanteringen av älvs eget laxmaterial tagit fart genom ett samarbete med en professionell fiskodlare. I fjol inplanterades 80 000 laxnygel och i år 200 000.

Accelererande takt

– Vi räknar med utplanteringar i accelererande takt fram till dess vi ser att reproduktionen

klarar sig på egen hand, berättar Torbjörn Bergh.

Miljonbelopp har också investerats i en tekniskt avancerad laxtrappa vid Fällfors, mellan Nordmaling och Bjurholm, för att bereda havsvandrande lax och öring möjlighet att berika Lögdeälven uppströms forsen.

– Sen två år tillbaka har vi på allvar diskuterat och arbetat för möjligheten att även skapa en genbank för vår unika öring, släktansbörting, som kan bli över åtta kilogram. Att länsstyrelsen i det skedet bortser från allt vad vi tidigare diskuterat och vunnit för, älvs egen adel-fisk, är mycket märkligt, menar Bergh som ändå inte vill ta ordet skandal i sin mun.

– Jag är inte mycket för starka ord, men helt klart tycker vi alla att det är ett stort och anmärkningsvärt misstag.

Lekplatser

Oron gäller främst att den inplanterade vuxna öringen ska konkurrera om de lekplatser som finns för öring i älven. Faran är också att Lögdeälvens egen öring fortplanter sig med inplanterade individer och skapar en helt ny och definitivt önskad stam.

Något märkbart missnöje

FOTO: INGELA HJULFORS-BERG

Torbjörn Bergh, ordförande i Lögdeälvens fiskevårdsområde, protesterar mot länsstyrelsens beslut att inplantera fisk i Lögdeälven.

mot Christer Johansson och företaget Bjurholm Turist AB, visar inte Torbjörn Bergh. Han säger själv att Christer Johansson i första hand agerat som en

treprenör och att han fokuserar sitt arbete på överlevnad inom sitt verksamhetsområde.

– Det är inte Christer som begått misstaget, utan länsstyrel-

sen som borde se långsiktigt på Lögdeälvens öringbestånd. Det skulle även gagna turismen.

OWE FREDRIKSSON

VÄSTERBOTTENS-KURIREN lördag 2 september 2000

"Det känns nattsvart"

Samhalls
flyttbeslut
tvingar Pia
att pendla

NORDMALING
Samhalls verksamhetsidé är att skapa meningsfullt och utvecklande arbete för personer med arbetshandikapp, där behoven finns. Så står det i Samhalls vision.
– Det känns som ett slag på käften, säger arbets-skadade Pia Tolonen.

När Samhall i Nordmaling lägger ned till årsskiftet kan Pia Tolonen och hennes arbetskamrater tvingas att pendla mellan 12 och 15 mil dagligen beroende på var i kommunen de är bosatta.

"Klärar inte att pendla"

Pia har jobbat på Samhall i Nordmaling sedan 1992. Dessförinnan gick hon sjukskriven

länge för en arbetsskada i axlar, armar och nacke, som hon ådrog sig när hon jobbade som svetsare. Hon är ensamstående sedan ett par år tillbaka med tre barn och hus i Rundvik.

– Jag jobbar halvtid i dag. Resterande tid får jag ut sjukpension och livränta. Jag klarar inte av att pendla varje dag. Dels blir det för dyrt och dels är det fysiskt jobbigt eftersom jag har ständig värk. Bara jag åker till Umeå över dagen mår jag dåligt i flera dagar efteråt.

Samhall Bothnia meddelade i onsdags att stolsmonteringen vid Samhall i Nordmaling ska flyttas till Samhalls enhet i Umeå vid årsskiftet. Inga arbetsskadade ska sägas upp. Totalt är det 35 personer som berörs av flyttplanerna.

Ingen information

– Det känns nattsvart. Jag har inte hunnit smälta beskedet ännu. Alla deppar i dag. Jag vet inte vad som kommer att ske. Att söka nytt jobb känns uteslutet. Vem vill ha en sjukpensionär från Samhall som har ständig värk? undrar Pia Tolonen och suckar tungt.

Det största sveket tycker både fack, personal och arbetsförmedlingen är att ingen information föregick nedläggningsbe-

slutet. Det kom som en blix från klar himmel.

"Spontan förbannad"

Håkan Forsell, chef för arbetsförmedlingen i Nordmaling, är upprörd över beslutet.

– Spontan är jag förbannad över hur det togs. Vanligtvis brukar vi informeras om att en omstrukturering är på gång för att kunna diskutera alternativa möjligheter. Det känns fel att ta bort all verksamhet i Nordmaling. Det kommer att bli förödande för alla arbetshandikappade, säger han.

Jan-Olof Dahlgren, länsarbetsdirektör, fick beskedet om nedläggningen redan på tisdagsmorgonen, strax innan Samhall Bothnias styrelsemöte.

Överläggning

Länsarbetsnämnden har uppdrag från Samhall att anvisa arbetshandikappade.

– Det är märkligt att de tog beslutet innan överläggningar med oss vilket är brukligt, säger han.

På onsdag nästa vecka ska dock en överläggning hållas mellan Samhall Bothnias ledning och länsarbetsnämnden.

– Vad överläggningen kommer att ge vet jag inte i dagsläget, säger Dahlgren.

FAKTA • Samhall

- Samhalls verksamhetsidé är att skapa meningsfullt och utvecklande arbete för personer med arbetshandikapp, där behoven finns.
- Samhall ägs av staten och deras vision är att vara och uppfattas som det företag i Sverige som bäst sammankopplar mänskliga värden med kommersiell framgång.
- 90 procent av Samhall Bothnias anställda har ett eller flera arbetshandikapp.
- Vägen till ett arbete i Samhall går via arbetsförmedlingen eller arbetsmarknadsinstitutionen.
- Staten ersätter de merkostnader som Samhall har för sitt arbetsmarknadspolitiska uppdrag. Exempel på sådana merkostnader är anpassad arbetstakt, geografisk spridning samt att personer med arbetshandikapp inte sägs upp i samband med konjunktur- och strukturförändringar.

FOTO: INGELA HJULFORS BERG

INGELA HJULFORS BERG
0930-100 29, 102 95
ingela.hjulfors.berg@vk.se

Med ständig värk i axlar, armar och nacke vet inte Pia Tolonen, 42 år, anställd på Samhall Nordmaling om hon kommer att klara av att pendla till Umeå.

2/9

Vår kära Mamma,
Mormor, Farmor och Svärmor

Betty Agata Risberg

* 7/9 1915 † 27/8 2000

har lämnat oss i stor sorg och saknad.

Vilhelmina 1 september 2000

Gunilla och Olle
Per

Maria och Anders

Olivia, Elsa

Bosse och Ethel

Daniel, Gabriella,

Petter, Jesper

Broder, släkt och vänner

Omsorg och arbete fyllde Din dag

Sällan Du krafterna sparade

Omtänksamheten var Din lag

Så länge livet varade

Glimten i ögat fanns också där

Både humor och värme fick

finnas

För alla oss som fick stå Dig

när

Och som med glädje nu Dig

skall minnas

Begravningsgudstjänsten äger rum fredag 15 sept, kl 14.00 i Heliga Hoppets kapell. Efter akten inbj till minnesstund i församlingshemmet. Tänk på Barncancerfonden, pg 90 20 90-0 eller Läkarmissionen, pg 90 17 18-7.

6/9

Vår käre

Sven Holmgren

* 28/1 1932 † 1/9 2000

har stilla lämnat oss i stor sorg och saknad.

Nordmaling 1 september 2000

Ann-Katrine och Leif
Ann-Britt och Lars

Ann-Marie och Roger

Barnbarn

Syskon med familjer

I Jesu frälsarhänder

Ditt liv fick vila tryggt

Av ängel lyfts till stränder

Där sorg till glädje byts

Begravningsgudstjänsten sker i kretsen av de närmaste. Tänk på EFS-mission, Hummelholm och MS-forskning, pg 90 10 07-5.

Älgjägare bestulen

NORDMALING En älgjägare i Levar jaktlag blev i måndags bestulen medan han låg ute på älgpasset. Någon bröt sig in i hans bil som stod parkerad vid Norrsjön, Levar och stal hans jaktjacka och ryggsäck.

Nordmalings polisen vill göra jägare uppmärksamma i samband med denna incident att inte lämna vapen obevakade i bilen.

Adolf Nording, Nordmaling.

Adolf Nording avled 28 augusti, 95 år gammal. Närmast sörjande är två adoptivbarn, Majlis med familj och Kjell med sambo.

Adolf föddes i Storfall. Han hade två syskon, en syster som dog i barneåren och en bror. Han gifte sig med Olga Hägg-lund från samma by och övertog svärfaderns jordbruk. Samtidigt med jordbrukets skötsel arbetade han på vintrarna åt dåvarande Nordmalings ängsågs AB, mest som körare med häst. 1953 såldes jordbruket. Därefter arbetade han först vid industrin i Rundvik och senare på snickeriet i Norrfors.

Sedermåra flyttade paret till Nordmaling. Måkan avled 1985, och Adolf bodde kvar i lägenheten fram till 1993 då han flyttade till Strandholmen. Där trivdes han och fick bo kvar fram till sin död.

Adolf har varit en avgjord kristen sedan unga år. Hans starka tro på Gud har varit hans styrka genom livet.

Han var medlem i Nordmalingsbygdens pingstförsamling. Så länge han orkade deltog han

i gudstjänsterna i pingstkyrkan vars tillkomst han ivrade mycket för.

MAJLIS med FAMILJ
KJELL

6/9

Vår käre

Adolf Nording

* 2/4 1905 † 28/8 2000

har avlidit lugnt och stilla.

Sörjd - Saknad

Nordmaling 4 september 2000

Majlis och Torsten

Kjell och Majlis

Barnbarn

Barnbarnsbarn

Nordmalingsbygdens

Pingstförsamling

Lugna hamn efter livslånga färden

Ljusa mål för min längtan och tro

Sköna land i den himmelska världen

Ljuva hem där jag evigt skall bo

Begravningsgudstjänsten sker i kretsen av de närmaste. Tänk på Pingstförsamlingens mission, pg 437 37 58-4.

döda 8/9

**Sven
Holmgren**
har lämnat oss
Nordmaling 8 september 2000
Personal och boende på
Kungsvägen
Omsorgen, Nordmaling

*Du somnade stilla då färden
var slut
Från allt vad Du lidit Du vilar
nu ut*

† 12/9

Vår käre
**Bo Gösta
Öberg**
* 16/9 1926 † 6/9 2000
har lämnat oss i sorg och
saknad.

Fällfors, Norrfors
8 september 2000

Allan och Mona
Bengt och Hanna
Linda och Mikael
Släkt och vänner

*I minnet Du lever
Du finns alltid kvar
I minnet vi ser Dig
precis som Du var*

Begravningsgudstjänsten äger
rum i Norrfors kyrka, fredag 22
september, kl 14.00. Efter akten
inbjudes till minnesstund i för-
samlingsgården. O s a senast 20
september till begravningsbyrån,
tfn 0930-102 28. Tänk på Fräls-
ningsarmén, pg 86 04 51-4.

11/9 Nordmalingsbo sjuk på Cypern

**Två svenska turister på
Cypern har drabbats
av livshotande form av
hjärnhinneinflammation.**

**En av dem, en 21-årig
kvinna, kommer från
Nordmaling,**

De båda svenskarna, den 21-
årig kvinna och en 22-årig
man, insjuknade när de be-
fann sig i turistorten Ayia
Napa, skriver Expressen.
Värst är tillståndet för man-
nen som kämpar för sitt liv
på sjukhuset i Larnaca där
läkarna har konstaterat att
han har drabbats av akut
hjärnhinneinflammation
som sprids via bakterier.

Sjukdomen är mycket all-
varlig och kan leda till dö-
den. Den har ett våldsamt

förlopp med hög feber, svår
huvudvärk och nackstelhet
och kan behandlas med an-
tibiotika.

Överlever 22-åringen ris-
kerar han att drabbas av be-
stående men i form av för-
lamning eller minnesför-
lust.

Tillståndet för den 21-åri-
ga kvinnan, som kommer
från Nordmaling, har för-
bättrats sedan hon lades in
på sjukhuset. Febern har
gått ner och läkarna tror att
hon kan klara sig utan fram-
tida men.

Kvinnans anhöriga har
rest till Cypern för att vara
vid hennes sida.

De båda ungdomarna har
inte haft kontakt med va-
randra och det är oklart hur
de har smittats av sjukdo-
men.

11/9 Inbrott i Rundviks skola

RUNDEVIK Klockan fem i går morse gick larmet på Rund-
viks skola och när Nordmalings brandkår kom till skolan
visade det sig att någon eller några tagit sig in i skolan ge-
nom att krossa en glasruta.

En TV hade stulits men gärningsmannen var redan borta
när brandkåren anlände.

13/9 KUSTLANDET

Terminsstart i Levar EFS

NORDMALING: EFS-förening-
en i Levar börjar denna termin
med ett mötestillfälle en fredag
varje månad, kallad "En liten
stund med Jesus".

Missionsaftnarna varannan
tisdag har också tagit sin början
och vid första mötet predikade
EFS-pastor Senita Olsson. Maj-
Britt och Gunnar Bäckström
var sång- och spelglada medver-
kande.

Nästa mötestillfälle blir skör-
defesten där Hans Johagen
medverkar. Sommarens möten
på Rödevikens sommarhem av-
slutades med Senita Olsson som
talare. Hennes gedigna förkun-
nelse har också årets konfir-
mander på Strömbäck fått ta del
av, och från det berättade hon
vid tisdagens symöte på Levar
EFS.

13/9

Vår kära
**Elsine
Hansson**
* 1/4 1936 † 10/9 2000
har lämnat oss i sorg och
saknad.

Nordmaling 11 september 2000

**Birgitta och Leif
Karin och Per-Martin**
Fredrik, Anna
Mamma WALDINE

Begravningsgudstjänsten äger
rum i kretsen av de närmaste.
Tänk på Medicinsk forskning,
pg 95 06 13-0.

Regnvatten orsakade problem i Nordmaling 8/9

NORDMALING

Också i Nordmaling fick torsdagens intensiva regn och kabelbrott svåra konsekvenser.

Bland annat svämmade villakällare över och telefoner och annan telekommunikation slogs ut.

Stora delar av Nordmalings kommun var helt avskurna från omvärlden.

Det häftiga åskregnet natten mot torsdag gjorde att många villaägare längs Drottninggatan, Strandvägen, Trädgårdsgatan och Utåkersvägen i Nordmaling fick ett bittert uppvaknande på torsdagsmorgonen med avloppsfyllda källare.

Vattenfyllda

Vissa källare var vattenfyllda upptill 15-20 cm.

– Det har varit höga flöden i avlopp och ytvattenledningar. Eftersom vi har varit utan telefon under torsdagen har vi haft svårt att få något grepp om hur

stor skada översvämningarna har orsakat ännu. Rapporterna kommer förmodligen att öka under kvällen när folk kommer hem från sina arbeten, säger Eilas Carlsson, räddningschef i Nordmaling. Vi har begärt in en extra väderleksrapport från SMHI för kommande dagar för att se om vi måste höja beredskapen.

Kabelbrottet i Vännäsby stoppade all telekommunikation under flera timmar.

Banker stängdes

Detta medförde inte bara att telefonerna var obrukbara, utan också att post och banker tvingades stänga. Butiker fick också problem med kortbetalningar.

Kommunväxeln var under torsdagen utslagen liksom de flesta privattelefoner och datorer. Personer i akut behov av nödhjälp hänvisades att uppsöka brandstationen i Nordmaling.

INGELA HJULFORS BERG

0930-100 29, 102 95

ingela.hjulfors.berg@vk.se

Stora delar av Nordmalings kommun var helt avskurna från omvärlden efter det intensiva åskregnet.

KUSTLANDET

Baggård EFS sommarmöte

NORDMALING: Bagård-Ledusjö EFS förening har haft sommarmöte. För en tid sedan samlades en stor skara ortsbor, men även folk från angränsande byar. Uno Norgren kunde vid välkomstanförandet, glädja sig över att bönhuset var välbesatt. För det musikaliska inslaget stod Dalsfeltarna, med solisterna Astrid och Persida. Den senare är en rumänsk flicka, som begåvats med en underbar sångröst. Hon har med vänners hjälp, fått möjlighet att läsa på Komvux i Nordmaling, för att sedan fortsätta studierna på Umeå Universitet. Britt och Sören Östenson har under sitt biståndsarbete i Rumänien kommit i kontakt med detta musikaliska underbarn. Förre kyrkoherden Gunnar Lodin predikade vid söndagens gudstjänst och kollekt till missionen blev 1320 kronor.

Inskrivning av konfirmander

NORDMALINGS: I söndags var det konfirmandinskrivning i församlingen och ett 60-tal ungdomar fick motta sin Bibel, vilken de kommer att använda

under lästiden. Tre grupper blivande "läsbarn" kommer att uppdelas i en vinter- och två somargrupper.

Prästen Åsa Andersson ledde gudstjänsten och Samuel Örnberg predikade för första gången som ny komminister i församlingen. Senare på dagen höll han också gudstjänst i Rundviks kyrkcentrum. Där medverkade även kyrkokören, som också underhöll vid tisdagens missionsafton.

Missionsafton i Levar bönhus

LEVAR: Höstens första missionsafton gick av stapeln i tisdags i bönhuset. Inger Gustafsson berättade om planerna för hösten, där även en del nyheter presenterades, bland annat fredagskvällar med bibelsamtal. Inbjudare var Johagens och Ingrid Östenson. Vid orgeln fanns en ny musikanter, Anna Bokvist. Församlingens pastor Ulf Gustafsson ledde mötet predikan om En omvänd farisé. Kollekten blev 3 390 kronor.

Höststart på Nybruket

NYBRUKET: 140 matglada gäster bänkade sig när Nybrukets

intresseförening höststartade.

Trots den soliga dagen med långglödarg ute på stan kanske ordföranden Sixten Arvidsson med medhjälpare glädjer sig åt en fullsatt lokal. Kökspersonalen hade fullt upp att serva gästerna med maten och kaffet.

Sång, musik och lotterier gjorde dagen trivsamt och en speciell eloge till Ingrid Söderlund som sjöng solo.

Höstmöte hos Gräsmyr EFS

GRÄSMYR: Gräsmyr EFS har haft sitt första höstmöte. Margareta Johagen berättade från sommarens kyrkliga riksmöte i Göteborg och tackade för att hon där fick representera Gräsmyr EFS.

Nils Erik Molin och Folke Fridh sjöng många gamla, glada sånger och Hans Johagen predikade. Inbjudare till höstens första möte var familjen Johagen och kollekten till verksamheten blev också god. Varje onsdag framöver alterneras mellan EFS och SMF:s missionshus och byfolket går gärna till de båda bönlokaler. EFS-pastor Ulf Gustafsson, Nyåker, leder de flesta sammankomster. H. Westerlund predikar första tillfället i SMF.

"Barn och ungdomar drabbas värst"

NORDMALING

Med endast halv läkarmanning hankar sig Nordmalings vårdcentral fram i dag.

– Vi måste prioritera hårdare. Det kommer att drabba unga vuxna och barn, säger distriktsläkare Magnus Rydvall.

Situationen har länge varit tuff på Nordmalings vårdcentral. Ingen ordinarie läkare finns i sikte.

Två läkare med längre hel- och deltidsvikariat och en utbildningsdoktor håller i dag ihop verksamheten.

Två läkartjänster är vakanta. Inom Umeå sjukvård tjänstgör en läkare på 2 000 invånare men i Nordmaling är förhållandet en läkare på 3 500 invånare i dag.

"Enormt tryck"

– Det är ett enormt tryck. Det är tungjobbat och väntetiderna till specialistmottagningarna på

NUS är långa. Förhållandena är betydligt bättre i Skellefteå, säger distriktsläkare Magnus Rydvall som har tjänstgjort i Nordmaling snart tre veckor och ska stanna till och med oktober.

– Akut sjuka får ett snabbt omhändertagande. Men försäkringsintyg, återbesök och lättare åkomor får vänta, säger Rydvall. Nästa steg är vi kommer att följa prioriteringsordningen hårdare. Det betyder att gamla kroniskt sjuka går före barn och andra vuxna som har lättare att ta sig till sjukhuset i Umeå.

"Inget fel"

Mer resurser till att rekrytera läkare utifrån, rimliga arbetstider och god arbetsmiljö tror han kan vara lösningen på läkarbristen i Nordmaling.

VK: Det är många som undrar vad det är för fel på Nordmalings vårdcentral, varför vill inga läkare jobba där?

– Det är inget fel på Nordmalings vårdcentral. Personalen

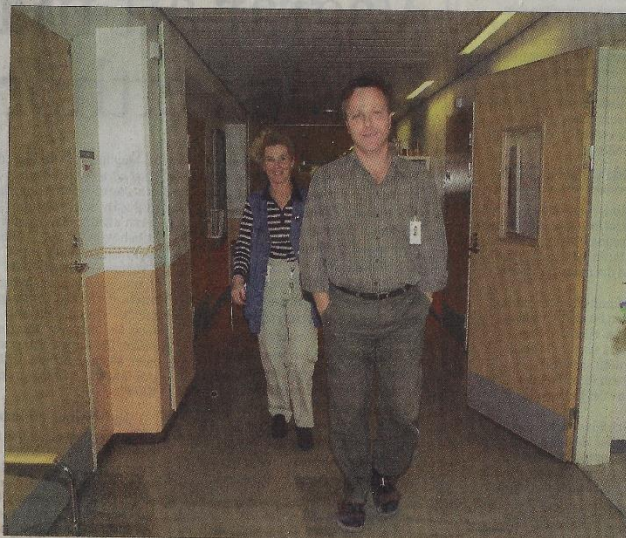

FOTO: INGELA HJULFORS BERG

Anki Andersson, tf vårdcentralschef och Magnus Rydvall, distriktsläkare trivs med jobbet trots att det är tufft och tungjobbat med få läkare.

är duktig och kompetent. Det ligger bara lite för långt bort för de flesta. Det finns andra alternativ på närmare håll. Om en läkare ska pendla till Nordma-

ling vill han eller hon också ha full kompensation för restid. Det kostar lite mer att ha folk ute i "periferin".

Förstudien "grön ö" som ge-

nomförs just nu vid vårdcentralen välkomnar han. Men tillägger:

– Om inte Västerbottens läns landsting genomför projektet

FAKTA • läkarbrist

- Regeringen har avsatt nio miljarder kronor till ett nationellt handlingsplan för hälso- och sjukvården för år 2001–2004.
- Alla landsting ska göra lokala handlingsplaner där de utifrån regionala förutsättningar preciserar primärvårdens uppdrag, utvecklar samarbete med kommunernas äldreomsorg och förbättrar den psykiska vården. De lokala handlingsplanerna ska redovisas under år 2001.
- Öka möjligheterna att arbeta inom olika driftsformer.
- Antalet läkare inom primärvården ska öka med 170 läkare per år fram till år 2010.
- Olika föreslagna åtgärder för att underlätta läkarrekrytering.
- Tydligare avgränsat uppdrag.
- Utveckla och förbättra arbetsmiljön.
- Öka möjligheterna till fortbildning och forskning.
- Andra specialister ska kunna vidareutbildas till specialister i allmän medicin.

Källa: Socialdepartementet

kommer det att gå vidare till något annat landsting.

INGELA HJULFORS BERG

VÄSTERBOTTENS-KURIREN fredag 22 september 2000

(e.kl 17.00)

Nyheter

REPORTAGET

Två veteraner och en premiärjägare. Det är hela laget som VK möter vid en kaffeeld.

DEL 1 SIDAN 10

Förstudie ska ge bättre läkarvård

Gästläkare undersöker arbetsmiljön vid Nordmalings vårdcentral

NORDMALING
Läkare med spjutspetskompetens i allmän medicin gör under varsin vecka i september en förstudie av primärvården vid Nordmalings vårdcentral. Syftet är att hitta ett botemedel till läkarbristen.

En grön ö kallar Anki Andersson, tillförordnad vårdcentralchef, divisionschef Anne-Marie Pernulf och doktor Ulf Måwe förstudien av primärvården som genomförs just nu i Nordmaling i samarbete med Svensk

Förening för Allmän Medicin, SFAM.

En ny modell för svensk primärvård ska tas fram med hjälp av 4-5 erfarna allmänläkare från andra delar av landet.

De ska under varsin vecka titta på arbetsmiljön, rutiner, patientflödet och samtidigt ta emot patienter. Allt ska nedtecknas och presenteras i slutet av september.

Intresset för förstudien är stort. Flera läkare har hört utav sig och vill delta, säger Anki Andersson.

För att råda bot på kompetensbristen inom det allmänmedicinska området har regeringen

en lagt fram en nationell handlingsplan som landsting och kommun kan göra en lokal tillämpning utav.

Målet med "grön ö" är att den allmän medicinska kompetensen bland alla medarbetare på Nordmalings vårdcentral ska öka och att arbetsmiljön ska förbättras.

Långsiktigt

Före år 2005 ska det finnas 5-6 långsiktigt verksamma, kunniga allmänläkare i Nordmaling. År 2010 ska en viss procent av samma läkare finnas kvar.

Syftet är att SFAM ska förvalta kunskapen från Nordma-

ling och utveckla generella arbetsmetoder för en grön ö på nationell nivå. Allmänläkarna som ingår i förstudien har i uppdrag att specificera vilka arbetsmiljöresurser som behövs i stället för tvärtom, säger doktor Ulf Måwe med 30 års yrkeserfarenhet på det allmänmedicinska området.

Nordmalings vårdcentral har i många år haft svårt att rekrytera distriktsläkare. Fram till i våras drevs verksamheten runt med danska stafettläkare, utlynda av privata bolag. Nu är det stopp. Från och med september tecknar Umeå sjukvård inga nya stafettläkaravtal.

Trots att Västerbotten är bland de läkartätaste länen i landet är läkarbristen inom primärvården akut och kommer att stegras till år 2010 när en stor del av allmänläkarna går i pension.

Vid vårdcentralen i Nordmaling drivs verksamheten i dag runt tack vare bland annat utlånade läkare från Norrlands universitetssjukhus.

Egen läkare

Inom kort kommer äldreomsorgen och diabetikerna att få en egen läkare en dag i veckan.

Vi har försökt alla vanliga vägar för att rekrytera läkare

till Nordmaling, inklusive entreprenad. Vi hoppas verkligen att den här förstudien ska kunna medföra en långsiktig lösning för Nordmaling, säger Anne-Marie Pernulf, divisionschef.

I slutet av september ska en första rapport av förstudien vara klar.

Nästa steg är att Västerbottens läns landsting på grund val av förstudien i samarbete med SFAM ska ta ställning om att etablera en grön ö i Nordmaling.

INGELA HJULFORS BERG

27/9

+

Vår käre

Jonas-Otto Liljedahl

* 4/7 1918 † 24/9 2000

har idag lämnat oss efter ett långt och tåligt buret lidande.

Nordmaling 27 september 2000

Vila i frid
Syster Majken
Syskonbarn med familjer

*I höstvindens susning Du somnade stilla
nu sjukdom och oro ej mer gör Dig illa
Skön är vilan som graven ger
Gott är att veta Du lider ej mer*

Jordfästningen sker i stillhet

27/9

+

Vår käre

Olga Karlsson

* 20/4 1914 † 24/9 2000

här stilla insomnat.

Aspeå 25 september 2000

FRANS
Syster

Övrig släkt och vänner

*I höstvindens susning Du somnade stilla
Nu sjukdom och oro ej mer gör Dig illa
Skön är vilan som graven ger
Gott är att veta Du lider ej mer*

Begravningsgudstjänsten sker i stillhet.

27/9

KUSTLANDET

IFK Rundvik bjöd till fest

NORDMALING: Nordmalings moderata förening hade i torsdags inbjudit till surströmmingsfest i IFK Rundviks klubbstuga på Manhemsborg, Rundvik. Chatarina Gustafsson och Louise Hägglund hade dukat upp ett inbjudande bord, som snabbt fylldes upp av intresserade medlemmar.

De välkomnades av föreningens ordförande Ove Hägglund, som också kunde välkomna riksdagsman Anders Sjölund till mötet.

En trivsamt stämning infann sig under avsmakningen av årets surströmming med tillbehör. Ett stort lotteri hade en strykande åtgång, eftersom många vinster fanns att få. Anders Sjölund gav på ett enkelt och chosofritt sätt de närvarande information om riksdagsarbetet, vad som var på gång och hur partiet agerar i olika frågor.

Frågestunden blev intensiv, med frågor från partipolitik kontra kommunpolitik till inom vilka områden vi bör profilera oss. Anders Sjölund avtackades med en varm applåd.

27/9

+

Min käre Make
vår älskade Pappa, Morfar,
Farfar och Svärfar

Helge Norgren

* 24 april 1924 † 25/9 2000

har stilla insomnat i tron på sin Frälsare.
I ljus minne bevarad.

Torrböle 28 september 2000

BRITTA
Margareta och Olle
Adam, Oskar
Anders
Per och Elisabeth
Petter, David
Mikael och Marikate
Ulrik

Systrar, släkt och vänner

*Herren är min Herde
mig skall intet fattas
Han låter mig vila på gröna ängar
Han för mig till vatten där jag finner ro
Han vedervicker min själ,
Han leder mig på rätta vägar
för sitt namns skull
om jag och vandrar i dödsskuggans dal
fruktar jag intet ont
ty Du är med mig
Din käpp och stav de trösta mig*

Begravningsgudstjänst äger rum i Nordmalings kyrka fredag 13 oktober 2000 kl 14.00. Vid tjänlig väderlek följer vi Helge till graven. Efter akten inbjudes till minnesstund i församlingsgården. O.s.a. till Nordmalings begravningsbyrå tfn 0930-102 28 senast 11 oktober. Tänk på Njurfonden pg 90 10 30-7

PRO-möte i Nordmaling

NORDMALING: Till höstens första PRO-möte i Nordmaling hade ett 75-tal medlemmar infunnit sig. Ordförande Sara Larsson läste upp remissvaret på Äldreomsorgsplan 2000.

Nordmalings PRO är inbjudna till Salemkyrkan i Mo den 14 oktober och till paltfest i Rundvik den sista oktober. Gåsta Ägren tar upp anmälan. Han talade också varmt för Panterloppet, som gick i Stockholm nyligen, så nästa år blir det säkert större uppslutning.

En resa till Vindeln är också påtänkt. Inbjudne Jörgen Karlsson informerade lugnt och pedagogiskt om Folksamns försäkringar. Efter kaffeservering presenterades två nya studieledare. Båda ska utbildas i Mediefors. Under hösten ska flera studiecirklar starta, men ledarfrågan är inte löst för alla. Efter dragning på tre lotterier avslutades mötet.

12/9

"Samhall sviker de anställda"

- Det känns som ett slag på käften, säger Pia Tolonen, 42 år. Hon är en av 35 arbetshandikappade på Samhall Nordmaling som kan tvingas att pendla till Umeå när verksamheten lägger ned vid årsskiftet.

Det största sveket av Samhall Bothnias ledning tycker fack, personal och arbetsförmedlingen är att ingen informerades om nedlägningsbeslutet förrän det var ett faktum.

NIF är en bra reklampelare för bygden

JAG MÅSTE reflektera över hur tillfällen går både företag och kommun ur händerna. Vad jag tänker på är NIF-handboll och den eventuella konkursen. Jag är ingen stor vän av handboll, det vill säga det är inte min favoritsport, men jag beundrar spelare och ledare som orkar lotsa, boka och arbeta i den motvind som satsningar på hög idrottsnivå norr om Dalälven innebär. Det kostar på att ligga på topp och knepen att finansiera varierar och ibland slinter det vilket visett.

Ledande politiker i kommunen har vid olika tillfällen, förr och nu, till höger och vänster, efterlyst satsningar som ska göra Nordmaling känt i regionen och Sverige i positiv bemärkelse. Detta kändisskap hoppas sagda ska medföra inflyttning av nya medborgare till kommunen.

Tillfällen är aldrig gratis och innebär alltid ett visst risktagande. Risktagande är dock inte något som kommuner ska ägna sig åt, eftersom det är allmänna medel som används. Deras roll är att stödja ideella föreningar och satsningar i deras arbete med ungdomar.

Stödet är en billig investering för framtiden (orten och kommunen) som enbart lönar sig. Det förvånar mig därför att ledande politiker riskerar redan gjorda investeringar i ungdomar före idéer till en plan för att rädda en fungerande ungdoms verksamhet.

Det som gör mig riktigt förvånad är att ledande företag inte

vågar ta risken att "utnyttja" ett elitsatsande handbollslag som reklampelare för den bygd de verkar i, de medborgare som lever där och de medarbetare som verkar i företagen.

Det är emellertid inte oomtvistat när företag och kommuner hjälper idrottsföreningar att överleva. Idrottsföreningar bygger i stor utsträckning sin verksamhet på medlemmars ideella arbete. Kommuners eller företags inblandning i föreningars målsättning kan skada deras trovärdighet och verksamheten kan ta en inriktning som inte gagnar idrottsrörelsen.

I DAG har NIF stor ungdomsverksamhet i och utanför idrotten, sköter ungdomsgården och har andra uppdrag inom kommunen. Naturligtvis kan uppgifterna som NIF sköter återtas och sedan utföras av andra aktörer. Ekonomiskt förlorar inte kommunen något men kontinuiteten i ungdomsverksamheten förloras och dessa verkningar kan i dag inte värderas i ekonomiska termer. Det är naturligtvis inte rimligt att en förening genom kontraktsuppdrag ska ha hållhakar på kommunen, men hållhakar kan undvikas.

Min förhoppning är att både kommun och företag ser till att inte föreningar som NIF skjuts i sank enbart för att den vill och vågar satsa. Jag har fått nog av Jante-lagen: "Tro int' att du ä nåt". Våga något och glöm Jante-lagen.

Rune Berglind

Grahn slutar i Nordmaling

Sävehof, Tumba, Hammarby eller tyska Freudenbeck? Intressenterna runt Nordmalings handbollstränare Magnus Grahn är många.

- Själv har jag inte ens bestämt om jag ska hålla på med någon handboll överhuvudtaget nästa säsong, säger Magnus Grahn.

Det blir definitivt ingen fortsättning i Nordmaling för Magnus Grahn. För övrigt håller han alla vägar öppna, men har inte givit sig in i några diskussioner med andra klubbar ännu.

- Jag ska vila en vecka nu och sortera intrycken, sen får vi se. Ibland känns det lite grann som man har tappat tron på det man håller på med, säger Grahn som passerat flera trasiga föreningar. Efter ett antal år i Cliff tog han till slut ett sabbatsår. Nordmaling var på gång och Grahn ville gärna vara med och lyfta fram norrlandshandbollen. Med facit i hand blev den resan inte så lätt som han trodde.

- Därför känner jag att om jag ska satsa vidare på

handbollen så måste det vara vattentätt.

Hammarby är den förening som legat på hårdast, men inte förrän nästa vecka ska Grahn träffa representanter för föreningen.

- Det som är intressant med Hammarby är den otroliga satsning som görs där, att man har förutsättningar för att satsa seriöst och långsiktigt, säger Grahn.

Samtidigt lockar kontrakt som heltidstränare i Tyskland.

- Det är ju ett helt annat liv som skulle vara intressant att prova.

Eftersom norrlandshandbollen ligger Grahn varmt om hjärtat hoppas han att Nordmaling, liksom Sikeå, etablerar sig i handbollsetan för att sedan avancera uppåt.

- Det brukar ta fyra år innan föreningen har tagit lärdom av misstag, lärt sig prioriteringsordning, hur mycket allt kostar och allt praktiskt runt att ha ett lag på den här nivån. Först då är man mogen att närma sig den absoluta toppen.

MONICA LUNDQVIST
monica.lundqvist@vk.se

NIF är en bra reklampelare för bygden

JAG MÅSTE reflektera över hur tillfällen går både företag och kommun ur händerna. Vad jag tänker på är NIF-handboll och den eventuella konkursen. Jag är ingen stor vän av handboll, det vill säga det är inte min favoritsport, men jag beundrar spelare och ledare som orkar lotsa, boka och arbeta i den motvind som satsningar på hög idrottsnivå norr om Dalälven innebär. Det kostar på att ligga på topp och knepen att finansiera varierar och ibland slinter det vilket vi sett.

Ledande politiker i kommunen har vid olika tillfällen, förr och nu, till höger och vänster, efterlyst satsningar som ska göra Nordmaling känt i regionen och Sverige i positiv bemärkelse. Detta kändisskap hoppas sagda ska medföra inflyttning av nya medborgare till kommunen.

Tillfällen är aldrig gratis och innebär alltid ett visst risktagande. Risktagande är dock inte något som kommuner ska ägna sig åt, eftersom det är allmänna medel som används. Deras roll är att stödja ideella föreningar och satsningar i deras arbete med ungdomar.

Stödet är en billig investering för framtiden (orten och kommunen) som enbart lönar sig. Det förvånar mig därför att ledande politiker riskerar redan gjorda investeringar i ungdomar före idéer till en plan för att rädda en fungerande ungdomsverksamhet.

Det som gör mig riktigt förvånad är att ledande företag inte

vågar ta risken att "utnyttja" ett elitsatsande handbollslag som reklampelare för den bygd de verkar i, de medborgare som lever där och de medarbetare som verkar i företagen.

Det är emellertid inte oomtvistat när företag och kommuner hjälper idrottsföreningar att överleva. Idrottsföreningar bygger i stor utsträckning sin verksamhet på medlemmars ideella arbete. Kommuners eller företags inblandning i föreningars målsättning kan skada deras trovärdighet och verksamheten kan ta en inriktning som inte gagnar idrottsrörelsen.

I DAG har NIF stor ungdomsverksamhet i och utanför idrotten, sköter ungdomsgården och har andra uppdrag inom kommunen. Naturligtvis kan uppgifterna som NIF sköter återtas och sedan utföras av andra aktörer. Ekonomiskt förlorar inte kommunen något men kontinuiteten i ungdomsverksamheten förloras och dessa verkningar kan i dag inte värderas i ekonomiska termer. Det är naturligtvis inte rimligt att en förening genom kontraktsuppdrag ska ha hållhakar på kommunen, men hållhakar kan undvikas.

Min förhoppning är att både kommun och företag ser till att inte föreningar som NIF skjuts i sank enbart för att den vill och vågar satsa. Jag har fått nog av Jante-lagen: "Tro int' att du ä nåt". Våga något och glöm Jante-lagen.

Rune Berglind

Grahn slutar i Nordmaling

Sävehof, Tumba, Hammarby eller tyska Freudenbeck? Intressenterna runt Nordmalings handbollstränare Magnus Grahn är många.

- Själv har jag inte ens bestämt om jag ska hålla på med någon handboll överhuvudtaget nästa säsong, säger Magnus Grahn.

Det blir definitivt ingen fortsättning i Nordmaling för Magnus Grahn. För övrigt håller han alla vägar öppna, men har inte givit sig in i några diskussioner med andra klubbar ännu.

- Jag ska vila en vecka nu och sortera intrycken, sen får vi se. Ibland känns det lite grann som man har tappat tron på det man håller på med, säger Grahn som passerat flera trasiga föreningar. Efter ett antal år i Cliff tog han till slut ett sabbatsår. Nordmaling var på gång och Grahn ville gärna vara med och lyfta fram norrlandshandbollen. Med facit i hand blev den resan inte så lätt som han trodde.

- Därför känner jag att om jag ska satsa vidare på

handbollen så måste det vara vattentätt.

Hammarby är den förening som legat på hårdast, men inte förrän nästa vecka ska Grahn träffa representanter för föreningen.

- Det som är intressant med Hammarby är den otroliga satsning som görs där, att man har förutsättningar för att satsa seriöst och långsiktigt, säger Grahn. Samtidigt lockar kontrakt som heltidstränare i Tyskland.

- Det är ju ett helt annat liv som skulle vara intressant att prova.

Eftersom norrlandshandbollen ligger Grahn varmt om hjärtat hoppas han att Nordmaling, liksom Sikeå, etablerar sig i handbollsetan för att sedan avancera uppåt.

- Det brukar ta fyra år innan föreningen har tagit lärdom av misstag, lärt sig prioriteringsordning, hur mycket allt kostar och allt praktiskt runt att ha ett lag på den här nivån. Först då är man mogen att närma sig den absoluta toppen.

MONICA LUNDQVIST
monica.lundqvist@vk.se

FOTO: MONICA LUNDQVIST

Nordmalings kommunalråd Kerstin Sjöström, fastighetsägare Torbjörn Berg t.v och handlaren Karl-Erik Nordin lyssnade intresserat till Gösta Ekholms, mittens, förslag till förändringar av Nordmalings centrum.

Synade Nordmalings centrum

NORDMALING

– Börja med att gå en promenad och se samhället med mina ögon. Den uppmaningen fick deltagarna vid Navets informationsträff där Gösta Ekholm, Handels Planinstitut, föreläste om hur man ska få nordmalingsborna att handla på hemmaplan.

Att allt fler av Nordmalingsborna tar bilen till Umeå för att göra sina inköp, är inget nytt problem för de lokala handlarerna. Därför hade Navet, Nordmalings utvecklings- och företagservice, inbjudit intresserade till informations- och diskussionsträff om hur man ska få kunderna att handla på hemmaplan. Gösta Ekholm, Handels planinstitut, föreläste om konsumtionsmönster och hade även gjort en snabbanalys av handeln i Nordmaling, baserad på en rundvandring under dagen.

– Jag brukar alltid prata om fem K:n som är oerhört viktiga för att få en fungerande stadskärna: Kommers, kultur, kommunen, kyrkan och krogen, sa Ekholm.

– Allt detta finns i Nordmaling men skulle behöva "möbleras" till och förnyas för att få ett intressant gaturum, som inbjuder besökare att vistas där, vilket är en förutsättning för att folk ska stanna till och handla.

Sortimentet viktigt

Vidare analyserade han konsumtionsmönster, vilka som handlar, hur och när de handlar, och vilka krav dagens kun-

der har på handeln. Från HPI räknar man med att omsättningen i fritidssektorn kommer att öka med närmare 30 procent under en femårsperiod. Kläder, textil och skor beräknas öka sin omsättning med 20 procent medan matinköpen kommer att ligga kvar på samma nivå som i dag.

– Det är viktigt att ha med i beräkningen när man funderar över vilket sortiment som måste finnas i Nordmaling, säger Ekholm.

– 2000-talets konsument ställer krav både på utbud och miljö. Dessutom har de flesta ont om tid och vill handla rationellt.

Två målgrupper

Vilka kunder Nordmalings handlare ska rikta sig till i första hand analyserades av Ekholm.

– Nordmalings 761 tonåringar kommer aldrig att handla här. Men karriärister och de etablerade, med god ekonomi och utflugna barn, ser i första hand till service och trevligt bemötande. Det måste ni kunna ge dem.

En glömd grupp är dagens pigga pensionärer som i regel är köptrogna, har det relativt gott ställt med bra ATP och en annorlunda livsstil.

– Men när såg ni senast en annonskampanj rikta sig mot den gruppen? undrade Ekholm.

En plan för hur man hyr ut lokaler efterlystes också, eftersom det är viktigt för att få en bra sammansättning och struktur i stadskärnan. Man måste skapa ett sortiment för invånarna och hålla ett attraktivt utbud. Många förslag på konkreta

åtgärder kom också från Ekholm.

– Sluta med lunchstängt, det irriterar kunderna. Parkera inte er egen bil vid affärsingången eftersom kunden måste ha bästa läget.

Trivselsefaktorer

Cykelställ, parkeringsplatser och enhetlig belysning var andra punkter att fundera över. Lördagsöppet på kommunen och lördagsprogram från lokala föreningar, bibliotek och kyrkor drar folk från orten till centrum.

– Och det finns ingenting som är så tråkigt som ett tomt skitigt skyltfönster. Putsa och skylta upp en miljö, om inte annat från butiken bredvid, tyckte Ekholm.

Diskussionerna blev livliga efter föredraget och en arbetsgrupp med representanter från bla annat näringsliv, kommun och kyrka bildades under kvällen.

MONICA LUNDQVIST
monica.lundqvist@vk.se